

Tariffnemnda Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Vår dato 12.03.2015
Deres dato 14.1.15
Vår referanse N
Deres referanse 14/3369

Høring – utkast til forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for godstransport på vei

1. Innledende merknader

Det vises til høringsbrev fra Tariffnemnda 14. januar 2015 der det er satt frist til 12. mars 2015 for merknader til høringsbrev om allmenngjøring av tariffavtale for godstransport på vei. Begjæringen er inngitt fra YS med tilslutning fra LO.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) med tilsluttede landsforeninger inngir med dette høringsuttalelse. NHO Logistikk og Transport og Norsk Industri har inngitt egne høringsuttalelser med tilleggsmerknader. Det presiseres at NHO Transport har inngitt selvstendig uttalelse.

Innledningsvis understrekes at NHO er opptatt av at arbeidstakere med arbeidssted i Norge har ordnede lønns- og arbeidsforhold. Allmenngjøring kan være et av flere virkemidler for å tilstrebe ordnede vilkår. NHO stiller imidlertid spørsmål ved om allmenngjøring er treffsikkert som et generelt tiltak, og særlig om allmenngjøring er egnet for transportsektoren.

NHO har følgende overordnede synspunkter:

- Slik begjæringen er utformet fremstår hensynet til konkurranse fra utenlandske foretak og arbeidstakere som det mest fremtredende grunnlaget for begjæringen. Etter NHOs syn er beskyttelse av utenlandske arbeidstakere den bærende begrunnelse bak allmenngjøringsordningen. Rene konkurransebetraktninger kan etter NHOs syn ikke gi grunnlag for allmenngjøring.
- NHO stiller spørsmål ved at Tariffnemnda ikke har tatt stilling til hvorvidt et eventuelt allmenngjøringsvedtak kan anvendes overfor utenlandske virksomheter. Så lenge dette er uavklart, er det vanskelig å vurdere treffsikkerheten og hensiktsmessigheten av en allmenngjøring.
- Dokumentasjonen i saken er etter NHOs oppfatning uansett for svak. Det hefter betydelig usikkerhet både ved omfanget av utenlandske arbeidstakere i Norge, og

ved deres lønns- og arbeidsvilkår. NHO legger til grunn at Tariffnemnda foretar en helhetlig vurdering etter høringsrunden.

- Etter NHOs oppfatning er internasjonal transport og den situasjon at utenlandske aktører utfører innenlandsk transport (kobotasje) to vesentlig ulike situasjoner. Det etterlyses et klarere skille, og vurderingen må foretas separat.
- NHO mener allmenngjøring under enhver omstendighet ikke er et aktuelt virkemiddel for regulering av lønns- og arbeidsvilkår i internasjonal transport. Internasjonal godstransport utføres, slik NHO vurderer det, ikke av utsendte arbeidstakere, men av mobile arbeidstakere.
- NHO vil peke på utfordringen med å kontrollere at et allmenngjøringsvedtak følges. Når det ikke foreligger reelle muligheter til oppfølging, bør Tariffnemnda under enhver omstendighet avstå fra å fatte vedtak idet allmenngjøringen ikke vil kunne oppfylle lovens formål.

2. Dokumentasjonskravet og den aktuelle begjæringen

Grunnvilkåret for at Tariffnemnda skal kunne treffe vedtak om allmenngjøring, er at det er dokumentert at utenlandske arbeidstakere utfører eller kan komme til å utføre arbeid på vilkår som samlet sett er dårligere enn etter gjeldende tariffavtale mv., jf. allmenngjøringsloven § 5. Allmenngjøring skal forbeholdes tilfeller der det er påvist at et slikt virkemiddel er nødvendig.

NHO vil understreke Tariffnemndas plikt til å vurdere om allmenngjøring i det enkelte tilfellet er et hensiktsmessig og nødvendig virkemiddel. Det er ikke slik at Tariffnemnda skal fatte vedtak om allmenngjøring i enhver situasjon der det finnes dokumentasjon i henhold til § 5. Nemnda må også i disse tilfellene foreta en vurdering av behovet, forholdsmessigheten av et vedtak og om et vedtak vil ha den ønskede effekt.

I begjæringen vises det generelt til at det "*kjører utenlandske sjåførere på norske veier på vilkår som er langt dårligere enn det som følger av tariffavtaler i Norge*".

NHO vil peke på at det faktiske bildet synes svært uklart. Det er uvisst om det siterte menes å gjelde utenlandske arbeidstakere (sjåførere) i Norge generelt, utenlandske sjåførere på kortere internasjonale oppdrag for sin utenlandske arbeidsgiver, kabotasekjøring, eller utenlandske sjåførere ansatt i norske virksomheter.

Hva gjelder sistnevnte gruppe, fremgår det klart av Yrkestransportforbundets egen redegjørelse at det verken foreligger statistikk på hvor mange det dreier seg om, eller hvilke lønns- og arbeidsvilkår disse har.

2.1 Internasjonal transport

Vedrørende internasjonal transport vises i begjæringen til medieoppslag ved siden av Yrkestransportforbundets egen undersøkelse på Svinesund. NHOs kan ikke se at oppslag om utenlandske yrkessjåførere med lønnsnivå lavere enn hva som følger av Godsbilavtalen og nevnte undersøkelse tilsier et så vidt inngripende tiltak som allmenngjøring. Svinesund er innfallsporten for internasjonal godstransport. Det ligger i sakens natur at yrkessjåførere ansatt i utenlandske selskaper som transporterer gods til Norge, lønnes etter hjemlandets

standarder. Også norske tariffbundne aktører praktiserer hjemstatens lønns- og arbeidsvilkår ved internasjonal transport.

Det ligger videre i dette arbeidets karakter at det utføres på ulike lands territorier. Etter NHOs syn er man her utenfor utstasjoneringstilfellene som allmenngjøringsordningen er opprinnelig var ment for og innrettet etter.

Det vises for øvrig til NHO Transports merknader hva gjelder internasjonal transport.

2.1 Kabotasje

Kabotasje er særskilt fremhevet i begjæringen. Etter NHOs syn er det grunn til å stille spørsmål ved om kabotasje isolert sett kan tilsi allmenngjøring. Kabotasjekjøring er i medhold av forskrift og rundskriv til yrkestransportlova begrenset til tre turer over en syv dagers periode, og slik kjøring må skje i sammenheng med en internasjonal transport. Den begrensede muligheten innebærer nødvendigvis at den perioden den enkelte utenlandske arbeidstaker befinner seg i Norge, er av kortere varighet. I FAFO-rapporten Arbeidsforhold i gods og turbil presenteres statistikk fra SSB der kabotasje er beregnet å utgjøre 1,6 prosent av den nasjonale godstransporten i 2012. Det særdeles begrensede omfanget tilsier i seg selv at allmenngjøring fremstår uforholdsmessig.

NHO presiserer at Tariffnemnda selv må vurdere om allmenngjøring er et egnet og forholdsmessig virkemiddel sett opp mot det underlagsmateriale som er presentert, og vi forutsetter at det gjøres en nærmere vurdering etter høringsrunden.

3. Kontroll og sanksjonsmuligheter

Tariffnemnda har særlig bedt om høringsinstansenes syn på spørsmålet om hvorvidt allmenngjøring er hensiktsmessig sett hen til utfordringer ved kontroll og oppfølging på dette området.

Det er Arbeidstilsynet som skal føre tilsyn med at lønns- og arbeidsvilkår som følger av vedtak om allmenngjøring blir overholdt. Arbeidstilsynets alminnelige tilsynsmetodikk er trolig mindre treffsikkert for transportforetak etablert i utlandet.

NHO stiller videre spørsmål ved om Arbeidstilsynet har faktisk og rettslig mulighet til å stanse yrkestransport langs veien. Per i dag gjennomføres slike tilsyn med bistand fra andre kontrollmyndigheter og begrenses i hovedsak til tilsyn med slikt som teknisk utstyr og ferdsskriver. Allmenngjøring reiser andre problemstillinger.

NHO kan ikke se at allmenngjøring er formålstjenlig når det ikke kan ledsages av tilstrekkelige kontroll- og håndhevingsmekanismer. Etter NHOs oppfatning synes dette å være tilfelle for den aktuelle sektoren. Det påligger for øvrig Tariffnemnda å kartlegge og vurdere de faktiske og rettslige muligheter for håndheving som ledd i behandlingen av begjæringene.

4. Sakens EØS-rettslige sider

NHO etterlyser en bredere vurdering av et eventuelt allmenngjøringsvedtaks EØS-rettslige sider. Med den usikkerhet som foreligger i dag bør det under enhver omstendighet ikke treffes et allmenngjøringsvedtak.

NHO er kjent med at EU-kommisjonen følger Tysklands ikrafttredelse av minstelønn på området og at Tyskland, inntil avklaring er oppnådd, har unntatt transittransport fra reglene. EU-Kommisjonen er også bedt om å følge et fransk lovgivningsinitiativ som har kontakflater til denne saken.

Til Tariffnemndas redegjørelse stiller NHO særlig spørsmål ved vurderingene til Direktivet om utsending av arbeidstakere.

Kommisjonen har i september 2011 og i forbindelse med spørsmål fra Europaparlamentet lagt til grunn at direktivet ikke finner anvendelse for mobile arbeidstakere i foretak som driver internasjonal transport av varer eller passasjerer. Et slikt synspunkt har også støtte i en Rådsnote til direktivet gjengitt i Kommisjonens arbeidsdokument SEC (2006) 439 EC side 12.¹

Det bør også avklares nærmere hvorvidt EØS-avtalens hoveddel kan være til hinder for allmenngjøring. Rettspraksis fra EU-domstolen viser at det kan være et begrenset handlingsrom for så vel nasjonal regulering av lønns- og arbeidsvilkår som håndheving ved kortvarig tjenesteyting.²

Til dette kommer at mottakeren var varer ofte ikke har noe kontraktsforhold med transportøren, hvilket igjen reiser problemstillinger knyttet til solidaransvar, påseplikt mv..

5. Forskriftsutkastet

For det tilfellet at Tariffnemnda skulle beslutte allmenngjøring, vil NHO påpeke at forskriftsutkastet synes å legge til grunn et anvendelsesområde ut over den underliggende tariffavtale. Etter forskriftsutkastet er det nærliggende å forstå at så vel grossistbedrifter som flyttebyråer omfattes. NHO antar at det ikke er hensikten.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Området Arbeidslivspolitik

Svein Oppegaard
Direktør

¹ Vist til i COM/2006/159

² Sak C-165/98 *Mazzoleni*